

هر بقعه، یک مدرسه تربیتی

بقاع متبرکه همواره مورد توجه ایرانی‌ها بوده است اما ماه مبارک رمضان که

می‌شود مردم به صورت خیلی ویژه و خاص مهمان این اماکن مقدس می‌شوند؛ مخصوصاً شب‌های قدر. اسما از ابتدای ماه رمضان تا عید سعید فطر ۲۲۰۰ بقعه شاخص و غلامرضا عادل، معاون فرهنگی و اجتماعی اوقاف و امور خیریه گفته بیش از ۱۶۰۰ مبلغ دینی، ده‌ها مفسر قرآن و صدها امام جماعت در اجرای برنامه‌های فرهنگی، عبادی و قرآنی در ماه مبارک رمضان مشارکت دارند؛ «اقامه نماز جماعت، برگزاری محافل انس با قرآن، کرسی‌های تفسیر، مراسم مناجات‌خوانی، سخنرانی‌های معرفتی، پاسخگویی به مسائل شرعی، غبارروبی بقاع متبرکه که ویژه برنامه‌های عید فطر از جمله محورهای اصلی این طرح است.»

به گفته عادل، هدف از اجرای این طرح، تقویت انس مردم با قرآن کریم، ارتقای معنویت در جامعه و عنایت‌بخشی به جایگاه بقاع متبرکه به‌عنوان قطب‌های فرهنگی و اجتماعی در ماه مبارک رمضان است؛ «پیش‌بینی می‌شود با توجه به گستره اجرای برنامه‌ها، میلیون‌ها نفر از زائران و روزه‌داران در سراسر کشور از برنامه‌های «ضیافت الهی» بهره‌مند و بقاع متبرکه بیش از گذشته به کانون‌های اصلی جمع‌معتاد معنوی و قرآنی در این ماه مبارک تبدیل شوند.»

اتفاق خوب دیگری که قرار است در طرح «ضیافت الهی» بیفتد این است که هر بقعه متبرکه در ماه رمضان به یک «مدرسه تربیتی» و یک «پناهگاه معنوی» برای مردم تبدیل می‌شود؛ جایی که قرآن، دعا، خدمت اجتماعی و گفت‌وگوی صمیمی در کنار هم تصویری پویا و اجتماعی از دینداری را به نمایش بگذارند. معاون فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه کشور می‌گوید: «بقاع متبرکه در این ماه عزیز باید فراتر از برگزاری مراسم عبادی عمل کنند و به پایگاه‌های فعال فرهنگی، تربیتی و اجتماعی تبدیل شوند. امروز حرم امامزادگان و بقاع متبرکه که می‌توانند حلقه اتصال خانواده‌ها، جوانان و فعالان فرهنگی باشند؛ به‌ویژه در ماه رمضان که دل‌ها آماده‌تر و زمینه تربیت عمیق‌تر است. این طرح دقیقاً با همین نگاه طراحی شده تا برنامه‌های قرآنی، جلسات تفسیر، محافل انس با قرآن، پاسخ به شبهات و نشست‌های تربیتی در فضایی مردمی و صمیمی دنبال شود.»

بازمانده‌ها

اصل و شرح

با وجود گسترش مدارس در تمام نقاط کشور هنوز هم تعدادی از کودکان ایرانی هستند که به سن مدرسه می‌رسند اما در کلاس‌های درس ثبت‌نام نمی‌کنند یا بعد از مدتی در سرخوان کلاس را ترک می‌کنند. مسئولان

ثروت بیشتر، فرزند کمتر

درباره پژوهشی که نشان می‌دهد اهالی مناطق شمال شهر تهران کمتر به فرزندآوری فکر می‌کنند

مطالعات هلیا اقدامی، پژوهشگر حوزه زن و خانواده و کارشناس گروه سبک زندگی مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران حکایت از آن دارد که اقبال‌مرفه تهرانی‌رغبت کمتری به فرزندآوری دارند؛ مسئله‌ای که پرونده جدیدی را در علت‌یابی کاهش نرخ فرزندآوری باز می‌کند، چرا که مشکلات اقتصادی و آینده‌فرزندان دیگر دغدغه خانواده‌ها نیست!

فاطمه عسگرنیا | روزنامه‌نگار | چالش جمعیتی دغدغه این‌روزهای کشور است؛ موضوعی که متأسفانه در شهر تهران به‌عنوان پایتخت خیلی جدی‌تر است؛ تهرانی‌ها که مطالعات پژوهشگران می‌گوید ۴ سال قبل از کل کشور میزان باروری در آن به‌کمتر از ۱.۵، فرزندرسیده و حتی در سال ۱۴۰۳ میزان باروری ۱.۱، افزون‌تر از تجربه کرده است.

زندگی نیستند، بلکه انتخاب‌هایی هستند که باید «دلیل شخصی و قانع‌کننده» برای آنها وجود داشته باشد. نشانه‌های این تغییر معنار می‌توان به‌وضوح در فضای مجازی دید؛ جایی که نسل Z روایت زندگی خود

نتایج پژوهش‌های این پژوهشگر حکایت از این دارد که برای بسیاری از نسل Z، فرزندداشتن انتخابی معاشناسانه است، نه وظیفه‌ای سنتی. در چنین زمینه‌ای، ازدواج و فرزندآوری دیگر بخشی از مسیر طبیعی

را می‌نویسد و باز تعریف می‌کند. محتوای هزاران پست و توییت نشان می‌دهد که فرزند برای برخی در این فضا نه «امید زندگی»، بلکه «مخاطره» تلقی می‌شود؛ مخاطره‌ای برای آزادی، توسعه فردی و آرامش زوج‌ها.

میزان باروری ایرانی‌ها در سال ۱۴۰۳ کمتر از ۱/۵ فرزند به ازای هر زن

تهران بیشترین نرخ فرزندآوری در کشور

پایین‌ترین میانگین باروری در مناطق ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶

علل بی‌ رغبتی برای فرزندآوری در نسل جدید افزایش شهرنشینی رشد تحصیلات دانشگاهی بالا رفتن سن ازدواج دسترسی گسترده به اینترنت فردگرایی فرهنگی و اولویت مفهوم «خود» بر «ما»

زیرا تعداد کلی دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل در سال‌های گذشته به ۱۹۱ هزار نفر هم می‌رسید. با دستور رئیس‌جمهور و همکاری دادگستری، مشخص شد نزدیک به ۳۰ هزار کودک ایرانی در خارج از کشور حضور دارند. تعدادی از آنها هم دچار معلولیت شدند و نمی‌توانند در کلاس‌ها حضور پیدا کنند.

ماجراهای «نیاز به تلاش بیشتر»

معاون ابتدایی آموزش و پرورش: ضعف مهارت‌های پایه در شأن کشور حافظ و مولانا نیست

محمدسرای | روزنامه‌نگار | در ایران استاندارد ملی برای سنجش سواد عمومی وجود ندارد و به همین دلیل امکان ارزیابی دقیق وضعیت آموزش ممکن نیست اما نتایجی که از ارزیابی‌های دانش‌آموزان ابتدایی می‌رسد نشان می‌دهد که وضعیت سواد دانش‌آموزان نسبت به چند دهه قبل چندان مطلوب نیست.

جمعیت دانش‌آموزان ابتدایی که در سال‌های گذشته به ۹ میلیون نفر می‌رسید، اکنون اندکی کمتر از این رقم است و تعداد اتباع هم به ۳۰ درصد این جمعیت نمی‌رسد.

۸ میلیون و ۹۱۶ هزار و ۸۲۷ نفر دانش‌آموز مشغول تحصیل در دوره ابتدایی

۸ میلیون و ۶۶۵ هزار و ۸۳۳ نفر دانش‌آموز ایرانی هستند.

۲۵۱ هزار نفر دانش‌آموز اتباع خارجی (۲.۸۱ درصد) هستند.

۷۱ هزار و ۵۸۹ واحد مدرسه ابتدایی در سراسر کشور دایر است.

۳۸۸ هزار و ۳۶ واحد کلاس درس ابتدایی در ایران تشکیل می‌شود.

کمترین نمره در ارزشیابی توصیفی دانش‌آموزان ابتدایی «نیاز به تلاش بیشتر» نام دارد. قابل ذکر در امتحانات دی‌ماه مدارس ابتدایی، تعداد کسانی که «نیاز به تلاش بیشتر» گرفتند آقدر زیاد بود که مسئولان آموزش و پرورش تصمیم گرفتند برنامه ویژه‌ای برای تقویت ۳ درصد فارسی، ریاضی و علوم دانش‌آموزان اجرا کنند تا قبل از رسیدن امتحانات خرداد، نتایج کمی بهتر شود. از طرف دیگر نتایج آزمون‌های دانش‌آموزی بین‌المللی «تیمز» و «پرلز» هم نشان داد که سطح سواد دانش‌آموزان ایرانی چندان خوب نیست.

معاون وزارت آموزش و پرورش که در نشست خبری سخن می‌گفت در مقابل سؤالی درباره نتایج این آزمون‌ها گفت که میانگین نمرات ایران در تمام دوره‌های برگزاری این آزمون‌ها از میانگین جهانی که عدد ۵۰ است، پایین‌تر بوده و اگرچه نسبت به سال‌های اولیه بهبودهایی مشاهده شده، اما این روند همواره نوسان داشته است.

رضوان حکیم‌زاده تأکید کرد: ضعف در مهارت‌های پایه، به‌ویژه در حوزه زبان فارسی، موضوعی است که حتی در سطوح بالاتر تحصیلی نیز مشاهده می‌شود و برخی دانش‌آموزان و حتی دانشجویان در نگارش صحیح و بدون خطا مشکل دارند. این برای سرزمین حافظ، سعدی و مولانا شایسته نیست.

او با اشاره به تأثیر همه‌گیری کرونا گفت: بسیاری از کشورهای جهان پساکرونا گزارش داده‌اند که مهارت‌های دانش‌آموزان افت محسوسی داشته و

در ایران نیز به‌دلیل طولانی بودن تعطیلی آموزش حضوری، میزان آسیب بیشتر است.

تقویت ۳ درس اصلی

وقتی نمره «نیاز به تلاش بیشتر» زیاد شد. مدارس موظف به برگزاری طرح «حامی» شامل کلاس‌های جبرانی برای ۳ درس اصلی شدند و در نتیجه «نیاز به تلاش بیشتر» در خردادماه ۴۹ درصد کاهش پیدا کرد. در سال تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۴ آموزش و پرورش، طرح حامی را در برخی مدارس از ابتدای سال و در برخی مدارس از کلاس‌های تابستانی شروع کرد. به گفته حکیم‌زاده، تأثیر طرح حامی جلا مشخص شده و نرخ «ترک تحصیل» از ۱.۴۵ به ۰.۷۱ درصد و نرخ «تکرار پایه» از ۱.۹۴ به ۱.۱۸ درصد کاهش پیدا کرده است.

جایی پیش رفت که اماتی، روانشناس معروف تویتر، در این رابطه نوشت: «داستان پانچ، داستان نیاز به امنیت و آغوش در اوج بی‌پناهی، گاهی اون چیزی که دل رو سرپناهی می‌داره، تیکه کیک ساده‌است.»

پیوند همیشگی یک عروسک اورانگوتان با این میمون تنها و تلاش برای در آغوش کشیدن عروسک، همان تصویری بود که این داستان را تبدیل به یک روایت ترازدی یک برای مردم سراسر جهان کرد. ماجرا تا

روز است که سراسر شبکه‌های اجتماعی با زندگی و تنهایی یک میمون ساکن باغ وحش در ژاپن گره خورده است و حتی بای رسانه‌های مهمی همچون CNN هم به بازنشر ویدئوهای «پانچ» تنها باز شد.

ققنوس از خاکستر برخاست

قرآن‌هایی که در ناآرامی‌ها سوزانده شدند، به تابلوهای هنری تبدیل می‌شوند

رابعه تیموری | روزنامه‌نگار | هم‌زمان با حلول ماه رمضان، تعدادی از کاتبان قرآن کریم در موزه خوشنویسی ایران جمع شده‌اند تا صفحات قرآن‌هایی را که در ناآرامی‌های ماه سوزانده شدند، به تابلوهای هنری نقیسی تبدیل کنند. این تابلوها که از مرمت و بازسازی صفحات نیمه‌سوخته به‌وجود می‌آیند، به‌زودی روی

عرشه بل‌های عابر شهر به نمایش درمی‌آیند تا خدای تلخ قرآن سوزی به فرصتی برای متبرک شدن فضای شهر از آبه‌های قرآنی بدل شود. مجتبی صادقی که از کاتبان ممتاز کلام‌الله است، ایده این رویداد هنری فاخر را ارائه کرده و با حمایت سازمان زیباسازی شهر تهران و همکاری ۲۰ کاتب کلام‌الله در حال انجام آن است.

خالقان آبه‌های ماندگار

در این طرح خلاقانه که با عنوان «آبه‌های ماندگار» شکل گرفته است، ۲۰ کاتب قرآن کریم مشارکت دارند؛ «خطوط مورد استفاده در این پروژه بیشتر در قالب نسخ نیریزی و نسخ فارسی است که با خطوط چاپی اغلب قرآن‌های نیمه‌سوخته، هم‌نواپی مناسبی دارند. اگر در میان قرآن‌های آسیب‌دیده، مصحفی وجود داشته باشد که به خط نسخ عربی عثمان طه چاپ شده باشد، با همین قالب ترمیم می‌شود تا زیبایی هنری آن حفظ شود.» خیس شدن قرآن‌های آسیب‌دیده در جریان آتفاقی حریق مساجد، کار بسیاری از صفحات خیس و نمدار هستند و اگر مدتی به همین صورت رها می‌شدند صفحات سالم هم از بین می‌رفتند. خیس بودن این صفحات تفکیک آنها را کندتر و جریان کار را طولانی‌تر می‌کند، ولی این شیوه احیا سبب می‌شود آثار نم و رطوبت در احیای سطور تأثیر نگذارند. «بعد از بازسازی قرآن‌ها، مقایسه آسیب‌دیده هم به روشی مشابه ترمیم و مرمت می‌شوند. تابلوهایی هم که از بازسازی قرآن‌های نیمه‌سوخته خلق می‌شوند، بعد از تکمیل علاوه بر عرضه در نمایشگاه قرآنی، روی عرشه بل‌های هوایی شهر هم به نمایش درمی‌آیند تا هنر کاتبان کلام‌وحی مرهم و التیامی باشد بر زخمی که از این حوادث ناگوار بر تن شهر و مردمانش نشست است.»

تلفیق سطور چاپی و دست‌نویس

انتشار اخیر و تصاویر قرآن سوزی در حوادث دی‌ماه برای همه تلخ بود و برای کاتبانی مانند مجتبی صادقی تلخ‌تر. او که عمری به کتابت قرآن مشغول بوده، با دیدن این تصاویر تصمیم گرفته قرآن‌های سوخته را از مساجد جمع‌آوری کند و در کارگاه کتابت به مرمت و بازسازی آنها مشغول شود، اما پای کار آمدن سازمان زیباسازی شهر تهران باعث شد تا کاتبان و خوشنویسان دیگر هم از تصمیم صادقی باخبر شوند و برای همکاری با او با پیش بگذارند. از بعضی از صفحات قرآن‌های سوخته فقط به اندازه چند سطر یا حتی چند کلمه باقی مانده و تعدادی از صفحات با مرمتی جزئی شکل و شمایل اولیه خود را به دست می‌آورند، ولی به‌دلیل چایی بودن با روش‌های معمول مرمت قرآن کریم قابل بازسازی نیستند. صادقی می‌گوید: «از آنجا که قرآن‌های سوخته، چایی بودند، نمی‌توانیم آنها را به شیوه رایج مرمت قرآن‌های خطی، احیا کنیم. به همین دلیل بازآفرینی صفحات سوخته را با تلفیق خطوط چاپی اولیه و خطوط دست‌نویس انجام می‌دهیم. در این روش قسمت‌های آسیب‌دیده به صورت دستی بازنویسی می‌شود تا پس از ترکیب با بخش‌های سالم باقی‌مانده در قالب یک تابلوی هنری عرضه شود.»

فرهنگ آتش‌زدنی نیست

محمدحسن طاهری، یکی دیگر از استادان خوشنویسی که در این طرح همراه با سایر استادان به بازنویسی قرآن‌های آسیب‌دیده می‌پردازند، در این رابطه می‌گوید: «این طرح یک اقدام نمادین است، ما هم خوشحالیم که در این کار خدایمندان و فرهنگی مشارکت می‌کنیم. فرهنگ آتش‌زدنی نیست، آنها‌هایی که پیش از این هم در خارج از کشورمان این اقدام را انجام داده بودند، به جایی نرسیدند، همانطور که کسانی که در طول تاریخ به آتش‌زدن کتاب خدا پرداخته بودند، عقوبت شدند.»

گزارش

مکت

ماه رمضان کجا هیئت برویم؟

ماه رمضان مساجد دعا و مناجات با خداست؛ مخصوص خودش، آن هم بی‌واسطه و مستقیم. دعای سحر، دعای ابوحمزه ثمالی، دعای مجیر و جوشن کبیر و دعای حضرت امیر در مسجد کوفه، همه مناجات‌هایی هستند که روزه‌داران در این شب‌ها زمزمه می‌کنند. در این میان برخی دوست دارند دسته‌جمعی مناجات کنند و از این رو مساجد محل و حسینیه‌ها پاتوق اهل دل می‌شود؛ به رسم هر سال تعدادی از هیئت‌ها و مجلس‌های مذهبی را که می‌توانید در این شب‌ها بروید در ادامه آورده‌ایم.

مسجد آرک تهران

- سخنرانان: آیت‌الله سیدمهدی میرباقری / حجت‌الاسلام حامد کاشانی
- مداح: حاج‌مصور راضی
- زمان: ۲۰:۳۰ تا ۲۱:۰۰
- نشانی: خیابان پانزده خرداد

مسجد حضرت امیر (ع)

- سخنرانان: استاد شیخ حسین انصاریان / استاد علوی تهرانی
- زمان: بعد از نماز ظهر و عصر (استاد انصاریان) / هر شب از ساعت ۲۱:۳۰ (استاد علوی تهرانی)
- نشانی: خیابان کارگر شمالی

مسجد الشهدا

- مداحان: حاج ماشاءالله عبدی / حاج‌مهدی سماواتی
- زمان: از ساعت ۱۲ نیمه‌شب
- نشانی: خیابان ۱۷ شهریور، بزرگراه محلاتی شرق، دومین بل عابر پیاده

هیئت مکتب‌الزها (س)

- سخنرانان: شیخ ناصر یوسفی / شیخ‌مهدی حسن‌آبادی / حجت‌الاسلام طباطبایی‌نژاد / شیخ‌اسماعیل کاظمی / دکتر حشمت‌الله قنبری / حجت‌الاسلام موسوی مطلق
- مداحان: حاج‌محمد رضا طاهری / کربلایی حسین طاهری / کربلایی علیرضا طاهری
- زمان: از ساعت ۱۲ نیمه‌شب
- نشانی: میدان هفت تیر، خیابان مفتح جنوبی، خیابان ورزنده، خیابان ملک‌الشعرا بهار، حسینیه سیدالشهدا